

Wendbaar waterbeheer

We hebben de zomer inmiddels achter ons, de bomen beginnen al te kleuren. De afgelopen jaren betekende ‘zomer’ beregeningsverboden, verdringingsreeksen, extreem lage waterstanden, schade aan natuur en zorgen om de landbouw. Kortom: droogte. Hoe anders is dat dit jaar. Het landelijk gemiddelde neerslagtekort is op het moment van schrijven 67 mm, ruimschoots onder de mediaan, maar verdeeld over Nederland zijn grote verschillen. In Noord-Holland is op 18 juni meer neerslag gevallen dan normaal in de hele maand; het heeft het waterschap, boeren en molenaars vier dagen gekost om de situatie weer onder controle te krijgen. Later in de zomer volgden Zuid-Limburg en Friesland met recordhoeveelheden neerslag.

De hevige neerslag dit jaar valt des te sterker op omdat het contrast met de droge jaren 2018-2020 zo groot is. Waar het de afgelopen jaren duidelijk werd dat we meer moeten doen om met droogte om te gaan, worden we er dit jaar aan herinnerd dat we ook wateroverlast en -veiligheid niet uit het oog moeten verliezen. Als we alleen reageren op wat afgelopen jaar gebeurde dan wordt ons denken beïnvloed door de zogeheten recency bias, het fenomeen dat zorgt dat recente herinneringen sterk ons beeld van de werkelijkheid bepalen. Met als risico dat we altijd achter de feiten aanlopen.

Aan ons hydrologen de schone taak om het waterbeheer in zijn geheel te bezien en verder te kijken dan alleen ons vakgebied. We zouden kennis kunnen benutten over hoe mensen denken en beslissen, psychologie dus, vooral als sprake is van onzekerheid en daar is in ons vakgebied eigenlijk altijd sprake van. Of wat te denken van het bedrijfsleven, waar de laatste jaren het (verschrikkelijke) managementmodewoord “agile” in zwang is. Vrij vertaald naar het Nederlands betekent het wendbaar. In het NRC van 27 juni jongleden viel te lezen hoe wendbaarheid en flexibiliteit een absolute voorwaarde zijn geworden voor de KLM om te overleven in een tijd van onvoorzienbare pieken en dalen. De parallel met de invloeden van een grilliger klimaat op het watersysteem zijn gemakkelijk te herkennen.

We moeten dus toe naar wendbaar watermanagement. Alleen zo kunnen we de balans in de gaten te houden. Natuurlijk is het logisch dat we op problemen reageren, maar hoe zorgen we ervoor dat we niet te ver doorschieten? Houden we zicht op geheel, niet alleen dit jaar? Betekenen maatregelen voor het één een groter risico op het ander? Is wat we nu zien de uitzondering, of de regel? En hoe zien de uitzonderingen, en de regels, er uit met klimaatverandering? Laat de zomer een mooie aanleiding zijn om ons verder te verdiepen in deze vragen en een paar goede boeken te lezen over psychologie, onzekerheidsanalyse en besliskunde.

Voorliggende editie van Stromingen biedt alvast een mooie aanzet, met een verscheidenheid aan artikelen over een keur aan hydrologische onderwerpen. Het gaat dit keer over droog (met bijvoorbeeld het artikel over watervraag in de stad) en over nat (met artikelen over hoogwaterverwachtingssystemen en noodretentiegebieden), over nieuw (een vergelijking tussen HELP en WWL) en over oud (1000 jaar veenweidegebied), en het gaat zelfs over koud (met een artikel over rivierijs) en over warm (de boekbespreking van 'Nederland Droogteland'). Kortom: een mooi breed spectrum aan artikelen, die de hydroloog voldoende stof tot nadenken geeft.